

Tytuł kursu: **Klasyczne teorie ruchów społecznych i rewolucji**

Stopień studiów: Studia uzupełniające magisterskie

Rok studiów: IV, V

Semestr: letni

Specjalizacja: nie dotyczy

Prowadzący kurs: Prof. dr hab. Piotr Sztompka

Forma kursu: wykład online

Liczba godzin: 20

Liczba punktów ECTS: 2 ECTS

Wymagania wstępne: brak

Forma i warunki zaliczenia: esej końcowy na wskazany temat w formacie „24 hours take-home exam”

Opis kursu:

Wiek XX bywa określany jako wiek ruchów społecznych. Socjologowie i psychologowie społeczni podjęli w tym czasie intensywne badania ruchów społecznych i w rezultacie powstały różnorodne teorie wyjaśniające ten fenomen społeczny i historyczny. Teorie zaproponowane w II połowie XX wieku można nazwać klasycznymi. Takim właśnie klasycznym teoriom ruchów społecznych i rewolucji poświęcony jest kurs. Teorie te są w pełni aktualne do dzisiaj, mimo, że badania ruchów społecznych są nadal bardzo intensywne i proponowane są także nowe podejścia i teorie.

Kurs obejmuje 10 wykładów 90 minutowych. Tematyka wykładów jest następująca:

1. Determinizm i fatalizm historyczny czy podmiotowe stawianie się społeczeństwa? Społeczeństwo obywatelskie w ustroju demokratycznym.
2. Zachowania zbiorowe i działania zbiorowe. Pojęcie ruchu społecznego. Nieposłuszeństwo obywatelskie i „polityka ulicy”.
3. Ruchy społeczne w epoce nowoczesności i globalizacji. Typy ruchów społecznych.
4. „Kariera ruchu społecznego”. Dynamika wewnętrzna, przebieg i efekty ruchu. Konsekwencje sukcesu lub klęski.
5. Przywództwo i charyzma w ruchach społecznych. Proces erozji i rutynizacji charyzmy (Max Weber).
6. Rola idei, wizji i ideologii w mobilizacji ruchu społecznego (Karol Marks).
7. Teoria zachowania zbiorowego (Neil Smelser).
8. Teoria relatywnej deprivacji (Ted Gurr).
9. Teoria mobilizacji zasobów (Meyer Zald).
10. Teorie rewolucji (Pitirim Sorokin, Charles Tilly, Theda Skocpol).

Pomimo, że wykłady mają przede wszystkim charakter pojęciowy i teoretyczny wykładowca odwoływać się będzie do przykładów dwóch wielkich ruchów społecznych XX wieku: Civil Rights Movement w USA i Ruchu Solidarności w Polsce, a także t.zw. „nowych ruchów społecznych”, które skryzlowały się w II połowie XX wieku: ruchu feministycznego, ekologicznego, pokojowego i ruchu praw człowieka.